

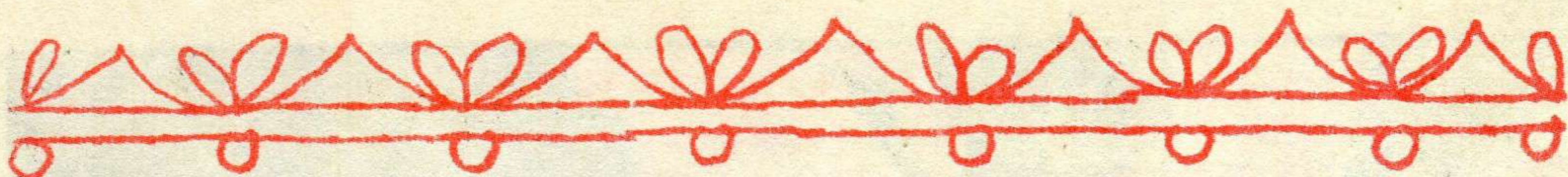
**ХОРОБРИЙ
ЗАЄЦЬ**

бібліотека українського мистецтва

uartlib.org

ХОРОБРИЙ ЗАЄЦЬ

Таджицькі народні
казки

Для дошкільного віку

Переклад з таджицької
Лідії Тоцької

Малюнки
Євгена Звездова

Київ «Веселка» 1982

Таджикские народные сказки о животных

© Видавництво «Веселка», 1975.
переклад українською мовою,
ілюстрації

X $\frac{70801-001}{M 206(04) - 82}$ 26.82.4803010200.

© Видавництво «Веселка»,
1982, ілюстрації

ХОРОБРИЙ ЗАЄЦЬ

Якось у лісі народилося зайченя. Та таке вже боязке, що страх. Трісне де гілочка, чи пташка змахне крильми, чи сніг упаде з дерева — воно аж затруситься від ляку й заплаче.

Таким боягузом було те зайченя не тільки у перший та другий день свого життя, а й тиждень і цілий рік. Та ось зайченя виросло й набралось сміливості.

— Я нікого не боюся! — викрикнув зайченя та як гайне, та як гайне по лісу.

— Що?! Ти, хвалько, навіть вовка не боїшся? — недовірливо запитав старший заєць.

— Ані вовка, ні лисиці, навіть ведмедя не боюсь! — відповів хвалько.

Дивувалися зайці з такої хоробрості свого товариша.

Щоб іще дужче вразити приятелів своєю сміливістю, заєць вигукнув:

— От зустріну вовка і з'їм його!

— Ох і дурний ти! — відповів на це один заєць.

У цей час по лісу никав голодний вовк. Він дуже стомився і вже не думав про велику здобич, а був би радий, коли б йому трапилося хоч зайченя. І раптом вовк почув заячий галас. Вовк зупинився,

принюхався і став тихенько скрадатися до зайців. Підійшовши ближче, вовк почув, що зайці глузують з нього. А один заєць галасував найдужче.

«Ну, постривай, зараз я тобі покажу, хвалько!» — подумав вовк і став придивлятися, котрий це так вихваляється своїм героїзмом.

А хвальковитий заєць так розходився, що вискочив на пенюк і закричав:

— Слухайте, гей ви, боягузи, слухайте, зараз я покажу вам щось дуже цікаве... Я... Я...

І в цей час хвалько побачив вовка. У зайця дух перехопило, він не міг і слова вимовити. З переляку заєць, немов м'яч, як бухнеться вовкові на голову, а тоді схопився і щодуху навітікача.

Довго біг хвалько не озираючись, геть знесилів, але не перепочивав, усе боявся, що вовк дожене його і з'їсть.

Нарешті бідолаха так ослаб, що вже й ноги підломилась. Заєць, заплющивши очі, впав під кущі. Лежить і дивується, чому вовк його не їсть.

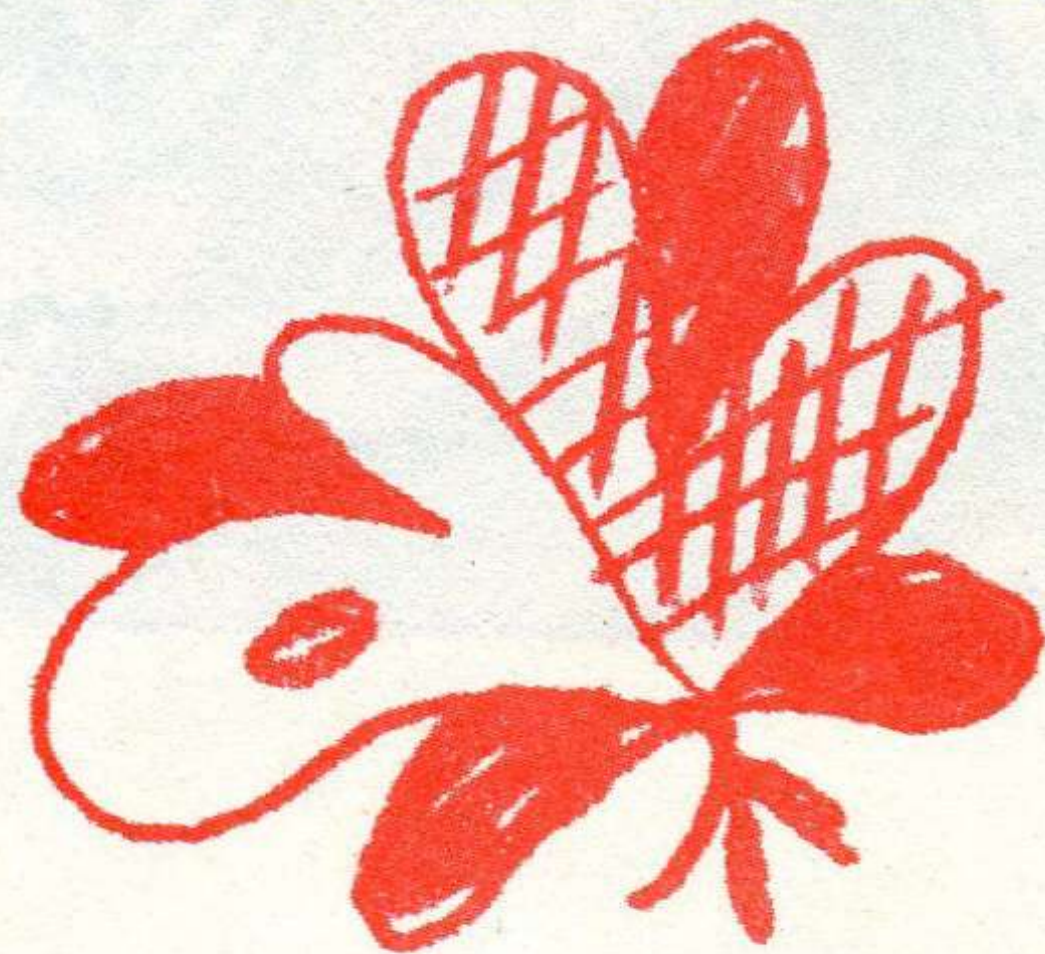
А вовк у той час, коли заєць м'ячем скотився йому на голову, подумав, що це хтось пальнув по ньому з рушниці, і собі дременув від зайців щодуху.

Бачить заєць, ніхто його не чіпає, — потроху прийшов до тями, посміливішав, виліз з-під куща та як закричить:

— Ага, я ж казав, що й вовка не боюсь!

Повірили йому зайці й закивали на знак згоди головами.

ЖУЧОК

Було чи не було... Жив собі жучок. Жив він у своїй хатці — щілині в старій стіні. З раннього ранку до пізнього вечора сидів самотньо жучок у себе вдома й нудьгував.

«Доки сидіти в самотині? — якось сказав сам собі жучок. — Краще піду та пошукаю собі друга, будемо разом з ним жити. Ото й стане мені веселіше».

З цими думками жучок виповз із своєї хатки й поліз по каміннях та груднях, по травах та чагарниках шукати собі вірного друга. Невдовзі назустріч йому вистрибнула жаба.

— Гей, жучок, куди це ти мандруєш? — завакала вона.

— Скучно мені самому сидіти вдома, — відповів жучок, — ото й шукаю собі друга.

— Слухай, жучок, нумо разом дружити! — запропонувала жаба. — Зі мною тобі ніколи не буде скучно. Як заведу я своєї жаб'ячої пісні, де й подіється твоя журба!

— Гарзд, я згоден! Але спершу скажи мені: що ти зробиш зі мною, якщо, бува, коли-небудь розгніваєшся на мене? — запитав жучок.

— О, коли я розсерджусь, — сказала жаба,

коли-небудь чогось розсердишся, то що тоді зробиш зі мною?

— А що я можу тобі зробити? — усміхнулося мишеня. — Та хоч як я розсерджуся, то тільки торкну тебе хвостиком, і годі.

— Вдачу твою до своєї рівняю,
Другом твоїм стати бажаю, —

радісно заспівав жучок.

Мишеня з пошаною привело жучка до своєї хати, і стали вони разом жити й дружити.

Кожного дня мишеня йшло з дому і поверталось зі смачними харчами.

— Веселенький мій жучок,
Дороженький мій дружок!
Я смачні харчі приніс,
Я тобі ізюм приніс.
Швидше двері відчиняй,
Свого друга зустрічай! —

пищало мишеня й стукало в двері.

Почувши ці слова, жучок відчиняв двері, брав у мишеняти харчі й готував смачний обід. Після обіду вони сідали рядочком і вели дружню розмову.

Якось у мишачого царя був банкет. Мишеня теж запросили на цей банкет. Та воно не схотіло залишати вдома свого друга і вирушило до царя з жучком.

— Тю, гляньте на це мишеня! — закричали миші-багаті, які сиділи на почесних місцях. — Воно забуло нас усіх і дружить із якимсь бридким жучком!

— І де воно знайшло собі такого гарного друга? — сміялися миші-бідняки, що сиділи на порозі.

— Ой, бідне мишеня! — встряла в розмову й принцеса. — Само таке гарненьке, а дружить з таким бридким жуком.

Принцеса заздрила двом друзям. Вона зненавиділа жучка й задумала знищити його.

Якось мишеня пішло по здобич, жучок залишився вдома сам. Довідалась про це принцеса, розпекла до червоного щипці, якими беруть жар, підійшла до дверей і заспівала голосом мишеняти:

— Веселенький мій жучок,
Дороженький мій дружок!
Я смачні харчі приніс,
Я тобі ізюм приніс.
Швидше двері відчиняй,
Свого друга зустрічай!

Жучок подумав, що це мишеня, й побіг відчиняти двері. Та тільки-но він відчинив двері, як принцеса вдарила його по голові розпеченими щипцями. Жучок знепритомнів і впав на землю. Принцеса схопила його за ноги, потягла до струмка і вкинула у воду.

Течія понесла жучка вниз. Через деякий час жучок опритомнів і розплющив очі. Бачить: по вулиці на баскім коні скаче мурашка. Жучок звернувся до неї з проханням:

— У твого баского коня
Дзвенять на скаку стремена.
Пришпор ти свого красеня,
Швидше сповісти мишеня,
Що його дружок,
Мохнатий жучок,
У великій біді:
Тоне в бистрій воді.

Почувши жалібний стогін жучка, мурашка кинулася на розшуки мишеняти. Знайшла його і про все розповіла.

Мишеня щодуху побігло до струмка, побачило там свого друга і простягло йому свою лапку. Але жучкові було так гірко, що він не взяв його лапки.

Тоді мишеня у великому розпачі заплакало і промовило крізь сльози:

— Волохатий мій жучок,
Лапку простягни, дружок!
Я приніс ізюм, горіхів,
Чому ж ти такий сердитий?

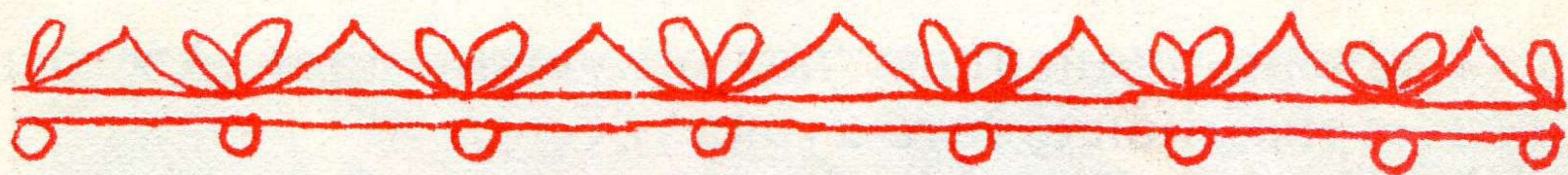
Але й це не могло заспокоїти жучка, і він з прикрістю відповів:

— Не носи мені горіхів,
Та й ізюму не прошу.
Від принцесиних щипців
Тяжкі муки я терплю.

Мишеня витягло з води жучка, приголубило і понесло додому. А вдома стало лікувати свого вірного друга різними цілющими травами.

Скоро жучок одужав, і зажили вони з мишеням ще дружніше. З того часу мишеня поклялося більш ніколи не ходити в гості до мишачого царя.

ЛИСИЦЯ

Жила собі лисиця. Все життя вона крада по селах кури. А коли на старості знесиліла й не могла красти курей, то стала хитрувати.

Якось, уставши раненько, лисиця взяла палицю й подалася в село. У селі на тину сидів півень і кукурікав — будив людей. Побачивши лисицю, півень сказав:

— Ку-ку-рі-ку! Ох і хитрюща ж ти! На палицю опирається, наче зовсім старою стала. Хоче одурити когось і з'їсти!

— Гей, півню, не кажи такого, — відгукнулася лисиця. — Я справді старою стала й зареклась більше нікого не кривдити. У мене вдома такий гарний садок, немов квітник, і повно там винограду та різних фруктів! А просо й пшениця вже на землю осипаються. Чого мені ще треба?!

— Ти правду кажеш, лисице? — запитав півень.

— Авжеж правду, — відповіла лисиця, — чи ж я на старості брехати буду?

Півень подумав-подумав та й каже:

— Ой лисичко, а чи не візьмеш ти мене в свій садок? Хай я трохи прогуляюсь та пшениці наїмся.

— А чого не взяти? Ходімо! — запросила лисиця.

І півень з лисицею попрямували далі. Аж ось назустріч їм виходить курка.

— Ко-ко-ко! — закричала вона, побачивши лисицю, і чимдуж злетіла на дерево.— Ач, бісова лисиця, одурила півня та й веде собі на обід.

Лисиця промовчала, а півень відповідає:

— Гей, курко, не кажи такого. Лисиця справді постаріла і зареклась більше нікого не кривдити. У неї вдома гарний садок, як квітник, і повно там винограду та різних фруктів. А просо й пшениця аж на землю осипаються. Ось ми і йдемо в той садок.

— Чи він правду каже, лисице? — запитала курка, почувши за просо та пшеницю.

— Авжеж правду! — відповіла лисиця.— Невже ти не віриш своєму родичеві — півню?!

Курка трохи подумала, тоді й каже:

— Візьміть і мене з собою. Я теж хочу прогулятись і наїстися проса та пшениці.

— Ходімо, — відповіли лисиця з півнем.

Рушили далі утрюх.

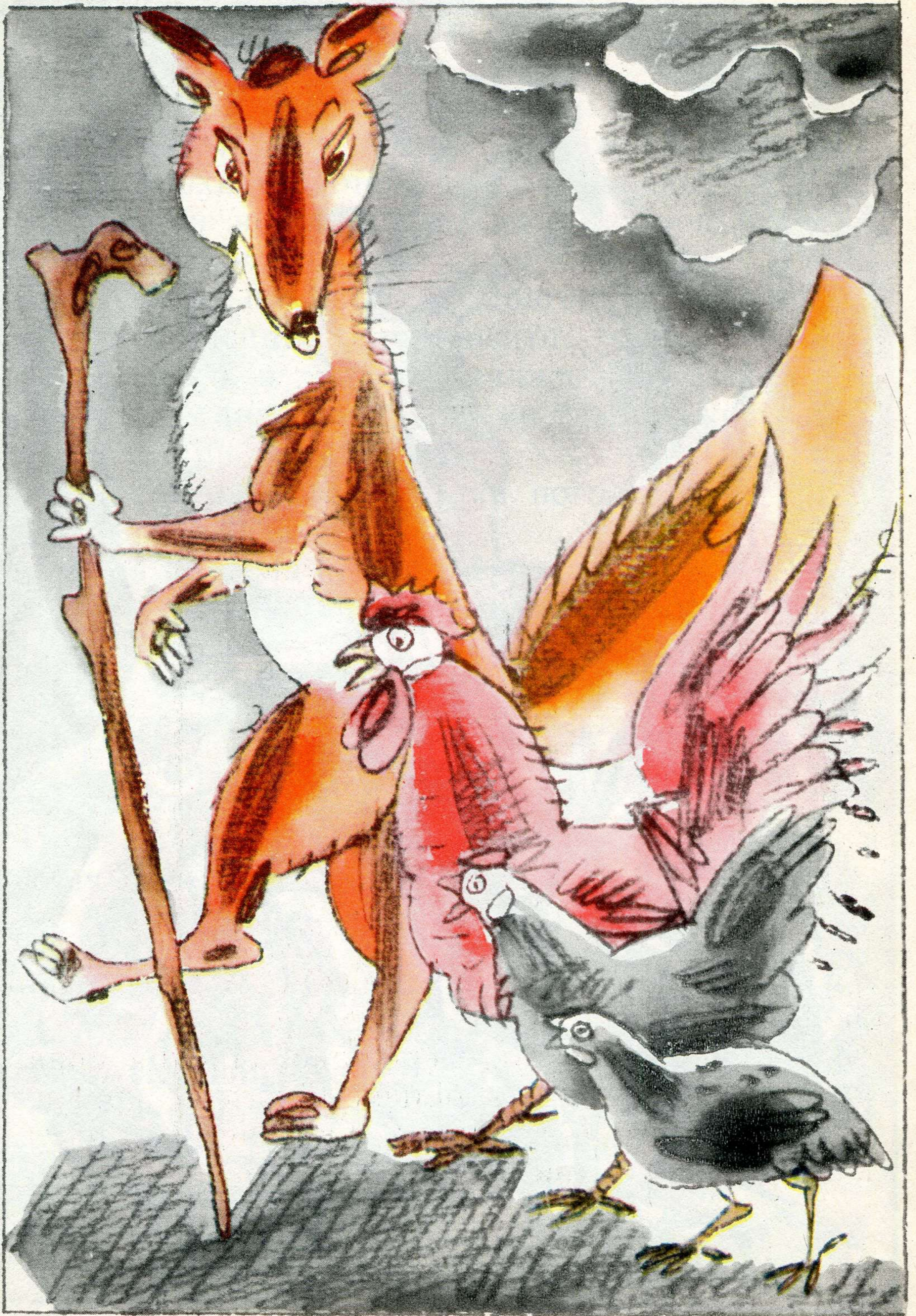
Тут перед ними випурхнула перепілка. Сіла на вершечок пагорба та й каже:

— От бісова лисиця, одурила півня та курку й веде собі на обід.

Лисиця та півень промовчали, а курка відповіла:

— Е, не кажи так, перепілко. Лисиця справді постаріла і зареклась більше нікого не кривдити. У неї вдома гарний садок, як квітник, і повно там винограду та різних фруктів. А просо й пшениця аж на землю осипаються. Оце ми туди йдемо.

— Гей, лисице, чи правда це? — запитала перепілка.

— Авжеж правда! Чи ти не віриш своїм приятелям? — відповіла лисиця.

Подумавши, перепілка запитала:

— Може, візьмете й мене з собою? Я хочу прогулятися трохи і попоїсти проса та пшениці.

— Чому не візьмемо, ходімо! — відповіли лисиця, півень та курка.

Всі четверо пішли далі. Довгенько вони йшли, аж раптом лисиця стала просити:

— Ой друзі, я дуже втомилась. Недалеко звідси у мене є одна хатка. Ходімо там трохи перепочинемо та й рушимо далі.

Півень, курка та перепілка погодились і пішли слідом за лисицею.

Лисиця привела їх до печери.

— Ну, ласкаво прошу, шановні гості, заходьте! — запросила лисиця.

— Ні, спочатку ви заходьте, ви ж старша за нас, — сказав півень.

— Е, ні! — відповіла лисиця. — Я хазяйка, а ви гості, тож ви перші і заходьте.

Півень, курка та перепілка зайшли в печеру, а лисиця сіла на порозі й каже:

— Ану, півнику, розкажи що-небудь, а ми послухаємо!

— Я нічого не знаю, ви розкажіть, ви ж більше прожили на світі — то бачили й знаєте більше од мене, — відповів півень.

— А якщо ти нічого не знаєш, — сказала лисиця, — то чому тоді щоранку співаєш і будиш людей? За це ти заслуговуєш смертної кари.

Згодом лисиця звернулася до курки:

— Гей, курко, а тепер ти розкажи нам що-небудь.

— Що вам розказати, я нічого не знаю,— затремтівши від страху, пробелькотіла курка,— ви розкажіть, ви ж мудріша за нас.

— А якщо нічого не можеш розказати, то чому, як знесешся, кудкудачеш і своїм криком глушиш людей? Ти теж заслуговуєш смертної кари.

Потім лисиця звернулася до перепілки:

— А ти, перепілко, винна в тому, що пурхаєш під ногами і лякаєш усіх!

— Е, ні,— сказала перепілка,— цього позову я не приймаю. У мене є два свідки, які підтвердять, що правда на моєму боці!

Лисиця подумала, що коли перепілка приведе з собою ще двох, то у неї буде п'ятеро полонених і стане харчу на два-три дні.

— Гаразд, приводь своїх свідків,— сказала вона й відпустила перепілку.

Перепілка випурхнула з печери й полетіла до лісу, де ходив у пошуках дичини мисливець з гончим псом. Перепілка підлетіла до собаки й сіла недалеко від нього. Тільки-но собака хотів схопити її, як вона перелетіла на інше місце.

Собака побіг за перепілкою, та вона знову відлетіла й сіла трохи далі.

Так перепілка привела собаку до лисиччиної печери. Собака почув нюхом, що в печері хтось є. Він зайшов туди і побачив лисицю та її полонених.

— Ось мій свідок! — вигукнула радісно перепілка, залітаючи в печеру слідом за собакою.

— Спасибі, перепілочко, що звільнила нас,— подякували півень та курка, виходячи з печери, і подалися в село.

А собака кинувся на лисицю...

X80 **Хоробрий заець:** Таджикицькі народні казки.
Для дошкіл. в. / Пер. з тадж. Л. М. Тоцької;
Мал. Є. О. Звездова.— К.: Веселка, 1982.—
24 с., іл.

Таджицькі народні казки про тварин.

70801—001
X M206(04)—82 26.82.4803010200.

С (Тадж)

ХРАБРЫЙ ЗАЯЦ

Таджикские народные сказки
(На украинском языке)

Для дошкольного возраста

Перевод с таджикского
Лидии Макаровны Тоцкой

Рисунки

Евгения Алексеевича Звездова

Издательство «Веселка»,
Киев-4, Бассейная, 1/2

Редактор Л. Г. Силаева

Художній редактор М. М. Ємельянов

Технічний редактор В. І. Дмухар

Коректор В. В. Богаєвський

Інформ. бланк № 2219

Здано на виробництво 10.06.81. Підписано до друку
20.10.81. Формат 70×100/16. Папір офсетний № 1. Гарні-
тура літературна. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 1,95.
Умовн. фарб.-відб. 9,096. Обл.-вид. арк. 1,78. Ти-
раж 600 000. Зам. 1-257. Ціна 15 к. Видавництво «Ве-
селка», Київ-4, Басейна, 1/2.

Харківська книжкова фабрика «Комуніст», 310012,
Харків-12, Енгельса, 11.

